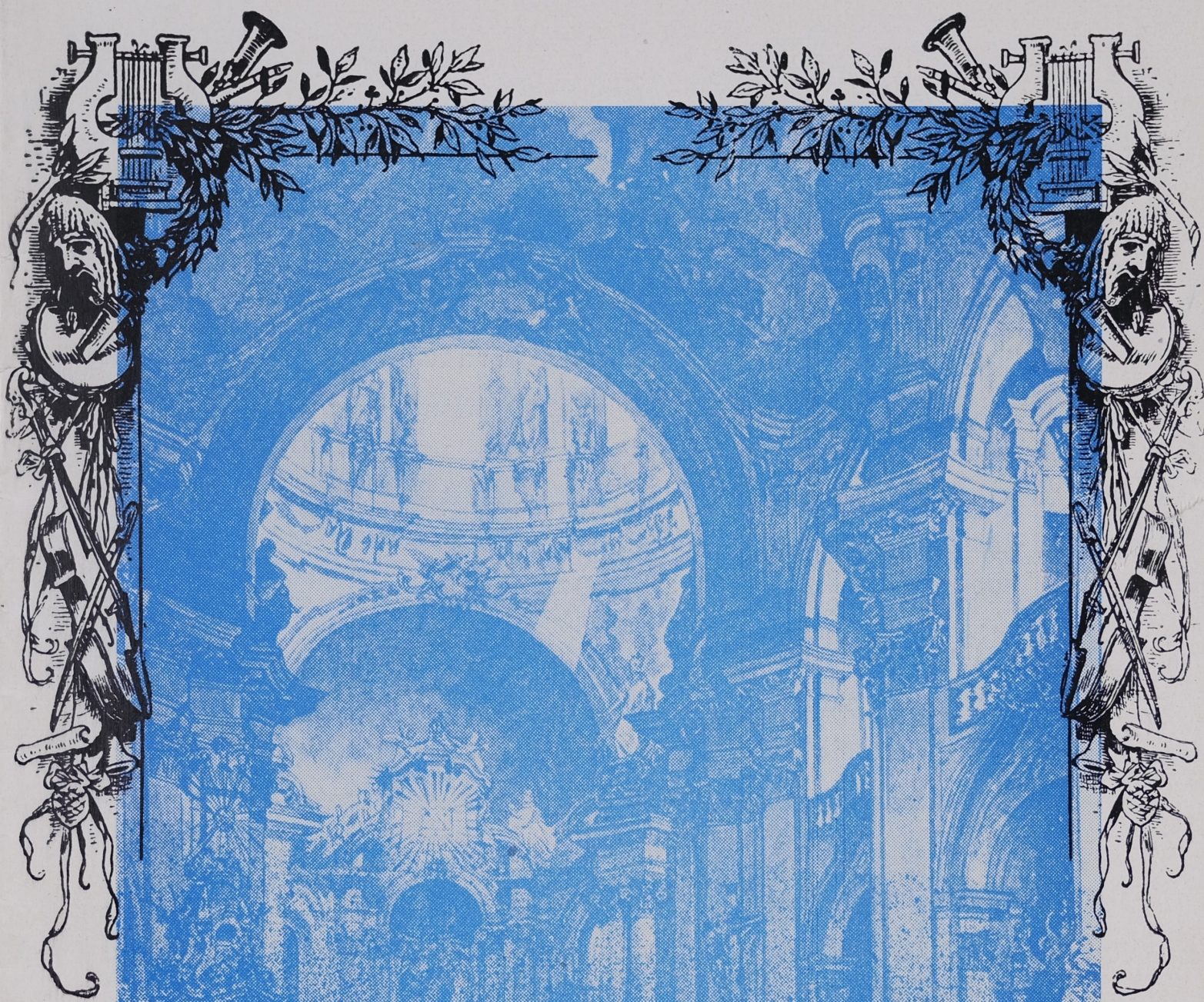

Mamselle Nitouche

„Pro divadlo pan Floridor, pro divčí ústav Célestin,“

s těmito slovy na rtech předstupuje před vás, milí diváci — poklíkáte již? — postava, kterou vesměs důvěrně znáte, aby vás uvedla tam, kam mužům je přístup přísně zabráněn, to jest za bránu kláštera „U vlašoviček“, i tam, kde naopak se pánové všeho věku večer co večer srocují, aby se obdivovali půvabným subretám a tanečnicím — do divadla v Pontarcy.

Ten, který ctihodného pana organistu a komponistu pana Célestina i poněkud frivolního muzikanta pana Floridora přivedl na prkna, která znamenají svět, měl vlastně podobný osud. Florimond Renger, jak znělo občanské jméno muže, který se do dějin operety vepsal navždy svým pseudonymem Hervé, se narodil 30. června 1825 v městečku Houdain u Arrasu v jižní Francii jako syn místního policisty a španělské matky. Po studiích v Paříži, kde jeho učitelem byl i slavný Daniel François Esprit Auber, sloužil bohu jako varhaník v kostele svatého Eustacha. Ale po třech letech se s ním najednou setkáváme na prknech vaudevilového divadla, kde hraje, zpívá, komponuje muziku, parodické skeče, a od této chvíle až do smrti, jež jej zastihla 3. listopadu 1892 v hlavním městě Francie, se jeho zájem v té největší míře ubírá právě směrem lehkonohé múzy, i když čas od času se věnoval i dílům vážnějším — napsal i jednu operu na artušovský námět „Rytíři kulatého stolu“ a z jeho pera pocházejí četné skladby církevní, mše, žalmy apod. Do dějin operety vstoupil Hervé především svou „Nituškou“, která mu zachovala trvalý pobyt na jevištích celého světa.

Jinak jej potkal málo záviděníhodný osud tzv. „předchůdce“ — tedy toho, kdo svým dílem předjal dílo pozdějšího klasika, připravil mu cestu a pak zůstal v pozadí jeho velikosti. Tím velikánem, který navázal na Hervého divadelní pokusy, nebyl nikdo jiný a menší než otec operety Jacques Offenbach, s nímž musel Hervé soupeřit již za svého života. Offenbachovy úspěchy ho na čas vypudily z Paříže, ale Hervé s úspěchem provozoval svou činnost na francouzském venkově, a dokonce za lamanšským kanálem. Jeho díla upadla v zapomnutí, zůstala jediná „Nituška“. Snad to bylo tím, že Meilhacovo a Millaudovo libreto souznělo s vlastními životními zážitky komponistovými, snad v tom sehrály svou úlohu jiné okolnosti, pro nás a pro diváky všech generací, které divadelními hledišti prošly, procházejí a projdou, je rozhodující, že v „Nitušce“ vznikla jiskřivá a perlivá opereta s pravým pařížským espretem, tak jak to má být, a že její melodie si v různých úpravách prozpěvují či pohvizdují už celé generace.

U nás má Mamselle Nitouche zvláště velkou a dobrou jevištní tradici. A tato tradice je v posledním půl století především úzce spjata se jménem Oldřicha Nového, který v této operetě, a zvláště pak v dvojroli Célestina a Floridora, nalezl nadmíru šťastný materiál pro své snahy a představy o divadle. Nového Célestin - Floridor — to je vlastně jedna samostatná kapitola z dějin českého hudebně zábavného divadla, nehledě už na to, že tato postava byla i jedním z inspiračních zdrojů při vzniku slavného „Kristiána“. A není divu, vždyť každý z nás má v sobě kousek Célestina i Floridora, každý máme své touhy a přání, které jsou třeba v rozporu s normálním každodenním životem.

A tak se zcela zákonitě po patnácti letech vrací slečna Denisa de Flavigny na ostravské jeviště, aby znovu okouzila svým vystoupením diváky, tak jako to učinila jednoho večera na jevišti divadla v Pontarcy. Režisér s výtvarníkem i celým souborem se tentokráte pokusili o to, aby její příběh zůstal týž, jak jej všichni důvěrně znáte, ale přece jenom trochu jiný, protože to už patří k divadlu, které je věčně proměnlivé, tak jako je proměnlivý sám život. A tak inspicient může zkontrolovat, zda všichni jsou na svých místech, zda je připraven věnec, který nám tu zbyl po Paganinim, dirigent může zvednout taktovku a může se objevit ten, který je

„... pro dívčí ústav Célestin,
pro divadlo pan Floridor!“

Mojmír WEIMANN

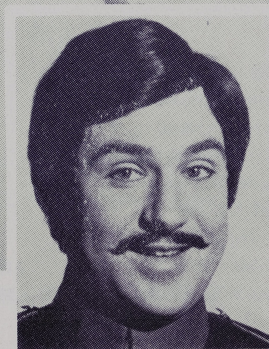
HALINA KUBECZKOVÁ
JAN VYORÁLEK

PETR MILLER

KAREL CEPEK

JANA KLOUČKOVÁ
JAN DRAHOVZAL

FLORIMOND HERVÉ

Mamselle Nitouche

Libreto: Meilhac a Millaud.

Upravil: Oldřich Nový a Rudolf Lampa

Režie: zasloužilý umělec Josef Kobr
Dirigent: Ladislav Matějka
Výtvarník scény: Jan Obšil
Výtvarník kostýmů: Bohuslava Čiháková
Choreografie: Zdeněk Prokeš
Sbormistr: Josef Kubenka
Korepetitor: Květa Millerová
Inspicient: Stanislav Muntág
Napověda: Alena Švachulová

Denisa de Flavigny	Halina Kubecková
	Jana Kloučková
Představená kláštera	Dagmar Hlubková
	Karla Diváková
Fortnýrka	Ilena Flaková
zasloužila umělkyně	Liběna Astrová
	Vlasta Tolarová
Célestin, varhaník	Karel Cepek
	Petr Miller
Major de Château-Gibus	Zdeněk Růžička
	Miloš Tolaš
Vikomt Fernand Champlatreux	Jan Drahovzal
	Jan Vyoralék
Corrina - subreta	Hana Hradilová
	Helena Riehsová
Ředitel divadla	Karel Lupinek
	Oldřich Pika
Režisér divadla	Karel Šíp
Loriot - brigádník	zasloužilý umělec Josef Kobr
	František Návrat
Robert	Radomír Linhart
Gustav	Miroslav Dvorník
Kadet	Ivo Melkus
Lydie	Zdenka Luzarová
Sylvie	Marie Grzegorzová
Gimblette	Jarmila Markusová

Šatnářka, požárník, metař, stráž,
chovanky „U vlašoviček“,
důstojníci, vojáci, herci, herečky . sbor operety a balet SDO

PREMIÉRA DNE 6. PROSINCE 1980
V DIVADLE ZDEŇKA NEJEDLÉHO

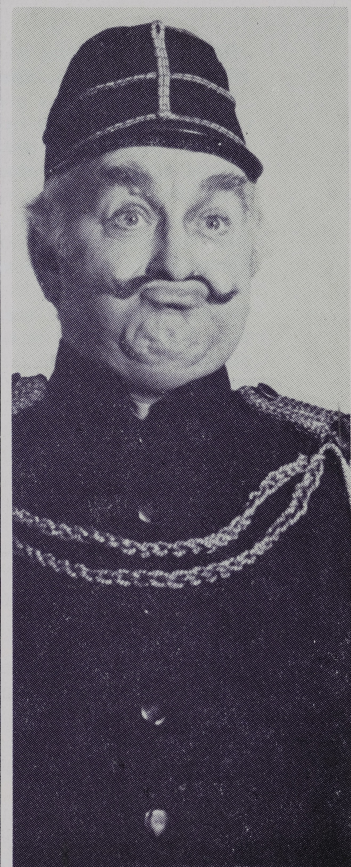
MIŠOSLAV TOLAŠ

ILENA FLAKOVÁ

KARLA DIVÁKOVÁ

ZDENEK RŮŽICKA

„Mám ráda divadlo, ba miluji divadlo,“ s jiskrou v oku říká Denisa, jinak chovanka kláštera „U vlaštoviček“. „Slečno, mluví z vás posvátný zápal,“ tvrdí o ní Fernand Champlatreux. Totéž bych mohl říci jako režisér o všech hercích, hrajících v této komedii. Přímou z nich sálal posvátný zápal — ze všech, nikoho nevyjímám. Zkoušeli s chutí a užili jsme si na zkouškách mnoho legrace. A to všechno v dobré snaze, aby té legrace zbylo co nejvíce i na vás, milí diváci. Další motivací nám byla snaha překonat latku, kterou posunuly hodně vysoko obě předešlé inscenace: ta první, v režii Rudolfa Lampy, s dnes již takřka legendárním obsazením, i ta druhá, v režii Mojmíra Vyoralu. Obě jsou dosud v živé paměti nejen vás, diváků, ale i v paměti nás, herců. A o to těžší byl náš společný úkol.

„Nituška“ je velmi milá, úsměvná i dramatická komedie, se kterou se však musí velmi jemně zacházet. Připadal jsem si mnohdy jako archeolog s dobrým a sehraným kolektivem, jak kartáčky a pinzetami odkrýváme, čistíme a sestavujeme prastarý nález. A stejně jako ti archeologové jsme měli velkou radost, když se nám podařilo najít vhodný, zapadající kousek střeptu, nebo doplnit, co už se nepodařilo nalézt a co je navždy ztraceno. A to všechno ve snaze, abychom v mladé generaci vyvolali tentýž úsměvný obdiv na tváři, jaký tato komedie vyvolávala u předešlých generací.

Nebylo mým záměrem „Nitušku“ přetvořit a z gruntu předělat, ale znovu oživit její lesk a půvab a přiřadit ji k dílům, která už zdobí scénu našeho divadla. Myslím, že se ve spolupráci s prof. Obšilem podařilo vytvořit scénu, která by plně odpovídala dění na jevišti, roztančeném choreografem Zdeňkem Prokešem. A když už jsem vám prozradil dva své spolupracovníky, nesmím zapomenout na jednu z nejdůležitějších spolupracovnic, na S. Čihákovou, návrhářku kostýmů. A to vše je zářímováno nejen portálem divadla na divadle, ale i hudbou F. Hervého,

kteřou nastudoval dirigent Ladislav Matějka. Věřím, že se vám jeho skromné a decentní pojetí ve výrazu i v prostředcích bude líbit.

Při představách, jak nejlépe inscenovat tuto operetu, jsem měl stále před očima filmy z jihofrancouzského prostředí „Četníka ze Saint Tropez“ s jeptiškami ve velkých, bílých čepcích. A náš major, to přece není nikdo jiný, než Louis de Funès, řvoucí, vztekající se a šklebící se postavíčka, vyvolávající smích. A Champlatreux v mé představě zase jako by z oka vypadl samotnému Gérardu Philipovi — neodolatelnému milovníkovi. A ostatní figurky, jedna vedle druhé, jako by se řadily do pestrobarevného průvodu rozdávajícího smích a radost na všechny strany.

A nakonec i trochu poučení: doslovný překlad názvu „Mamselle Nitouche“ neexistuje. Někdo říká „Slečna Netýkavka“, jiný „Slečna Svatoušek“. Zkrátka „Nituška“ je dívka, která žije určitý úsek svého života dvojím životem. Célestin, varhaník divčího ústavu a zároveň skladatel operet, je ještě větším svatouškem. A major? Ženatý muž, který miluje herečku Corrinu a je schopen kvůli ní třeba denně navštěvovat divadlo v Pontarcy, jehož úroveň je pod úroveň? Ani jeho sestra, matka představená, nemá nejčistší svědomí. A nesmíme zapomenout ani na fortnýřku, která sice v klášteře slouží, ale myšlenky má světské a choutky a chutě lidské.

A jako v každé operetě nakonec všechno vyjde najevo, masky spadnou a přetvářka vezme za své. Vesele končí náš příběh, ale ne tak to bývá s přetvářkou v životě lidí. Tady přetvářka málokdy končí úsměvně. A tak tedy bez přetvářky „Dobrou zábavu“!

Milí diváci!

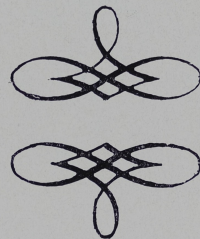
Jsem dnes jak na trní. Nedivte se, vždyť se hraje má nová opereta!

Dal jsem do ní vše. Svůj životní příběh, zápal, srdce i melodie mého prvního dítěte. „Babetka a kadet“ by se hrála určitě alespoň dvacetkrát, nebýt toho, že Corrina sekla s rolí a utekla s majorem. Pravda, Denisa byla veliký talent. Vždyť úspěch byl tenkrát famosní! (Byl jsem dokonce dvakrát děkovat.) Ale co naplat! Od toho slavného večera se na jevišti neobjevila. Vzala si svého Fernanda a mají prý tři děti. Kdepak umění chce celého člověka. Jestli budu mít úspěch, tak s tím otravným vyučováním hudby a zpěvu v ústavu „U vlaštoviček“ skončím a věnuji se cele skladatelské tvorbě. S matkou představenou je to už stejně k nevydržení. Pořád to věčné Gloria... a ty její mazanice. Kdyby malovala alespoň občas něco jiného. Ale poslední Adam je už devatenáctý v pořadí. A druhá taková jako Denisa se „U vlaštoviček“ už neobjevila. Byla přece jen výjimečná. Půvabná, sladká, rozkošná, skoro jako ta dnešní. Nebo ještě víc? Kdo si to má pamatovat. Vždyť je to už tak dávno.

VÁŠ FLORIDOR

P. S. Tleskejte moc. Jinak musím zůstat varhaníkem a chytanu rýmu od sestry fortynářky.

Vedoucí technického provozu: ing. Ivan Bílek; jevištní mistři: Jiří Vaněk, Václav Plachý; mistr osvětlení: Leopold Hanzel; vedoucí elektroakustiky: Bořivoj Wojnar; vedoucí rekvizitárny: Eva Wiesnerová; vedoucí garderobiér: Zdeněk Sliva; vedoucí dekoračních dílen: Petr Jahoda; vedoucí výroby kostýmů: Bohuslava Čiháková.

Program vydalo Státní divadlo v Ostravě, nositel Řádu práce.
Redakce programu: Mojmír Weimann. Obálka a grafická úprava: Mirek Tittler. Fotografie: Josef Hradil. Vytiskly Moravské tiskařské závody, n. p., provoz 21, Ostrava 1, Novinářská 7. — Cena programu 2,— Kčs.

Veškerá práva k provozování tohoto díla zastupuje DILLIA Praha.

STÁTNÍ DIVADLO V OSTRAVĚ

NOSITEL ŘÁDU PRÁCE